

[Kaj Andresen.]

tionsbyggeri, rammer for statsgaranti, modernisering og ejerlejligheder — for blot at nævne nogle af de vigtigste.

Nå, det skal ikke bebrejdes hverken ministeren eller embedsmændene, at man søger at få påkrævede ændringer frem til behandling, men det kan jo gøre det lidt vanskeligt at overholde forretningsordenens bestemmelse om, at første behandling skal være en principiel drøftelse, når det, der behandles, er en samling af så mange enkeltheder.

Jeg vil derfor i hvert fald for en stor del af det, forslagene indeholder, sige, at de enkeltheder vil vi gerne se nærmere på under udvalgsbehandlingen og vurdere dem også i sammenhæng med den lovgivning, vi i forvejen behandler i boligudvalget, uden at jeg derfor på forhånd har villet give tilslutning til alle disse enkeltheder.

Jeg skal tage nogle af de emner op, hvor jeg finder der er grund til en nærmere omtale.

Lad mig straks sige, at jeg synes, det er en udmærket udvikling, som er kommet i gang gennem direkte forhandlinger mellem lejermarkedets to organisationer, lejere og grundejere. Sådanne forhandlinger indledte også i sin tid de drøftelser, der førte til boligforliget. Det skal understreges, at i jo højere grad de to organisationer repræsenterer lejere og ejere i hele landet, jo lettere vil resultatet af deres forhandlinger kunne indgå i lovgivningen. Her er adskillige opgaver at tage fat på, og det vil være et stort fremskridt, om forhandlinger af den art kunne udvikle sig til, hvad jeg ville kalde et virkeligt lejerdemokrati på det private boligmarked.

I de senere år har ordførere for de borgerlige partier været vældig optaget af at rejse spørgsmålet om lejerdemokrati i det sociale byggeri. I betragtning af at der i lovgivningen sikres beboerne i de sociale selskaber indflydelse på ledelsen, og at andelshavere i andelsboligforeninger selv vælger ledelse, kunne det måske synes overflødig. Jeg synes, at i langt højere grad er et lejerdemokrati påkrævet i den private boligmasse, hvor lejeren gennem sin husleje betaler forrentning og afdrag på kapital, skatter og afgifter, vedligeholdelse, drift samt fortjeneste til ejeren. Her er behov for

lejerindflydelse. Hvis kærligheden til lejerdemokratiet er ægte, så bør de borgerlige partier udvide det til at gælde også det private boligmarked. Der kræves jo demokrati på arbejdspladsen, der kræves demokrati i uddannelsen; jeg synes, det er helt selvfølgelig, at kravet bør udvides til at gælde demokrati på boligområdet.

Jeg er derfor tilfreds med, at en begyndelse er taget, ganske vist med beskedne forhandlingsresultater, og at de nu foreslås formet i lovparagraffer. De foreslåede ændringer vedrørende kontraktformularer og varsling af lejeforhøjelse for skatter og afgifter er praktiske; de er vel ikke særlig imponerende, især ikke set fra et lejersynspunkt. Jeg vil tro, at man dér har adskillige andre uopfyldte ønsker.

Det er også i overensstemmelse med ønsker fra ejer- og lejerorganisationer, når boligministeren foreslår oprettelse af særlige nævn til at tage sig af de mere omfattende moderniseringssager. I forbindelse med sanering og byfornyelse vil sådanne moderniseringer jo spille en stigende rolle. Vi har i forbindelse med saneringsloven peget på, at det her er afgørende, at der føres en virkelig effektiv kontrol med, at moderniseringerne kvalitetsmæssigt er i orden, og at det sikres, at omkostningerne og de deraf følgende lejeforhøjelser er rimelige. Eksempler på dårlige og dyre såkaldte moderniseringer gør, at vi må lægge vægt på en grundig, sagkyndig vurdering af de enkelte moderniseringssager. Det forslag, ministeren her har stillet om særlige moderniseringsnævn, ganske vist alene i de største byområder, vil vi være positivt indstillet overfor. Jeg vil dog gerne under udvalgsarbejdet nærmere have drøftet enkeltheder vedrørende nævnenes sammensætning og deres enkelte beføjelser.

Hr. Bundvad rejste forleden dag under debatten om de sociale problemer spørgsmålet om den enlige forsørgeres stilling på boligmarkedet, særlig i forhold til bolig-anvisningen, hvor boligministeren gav nogle oplysninger om, hvorledes det fungerede. Vi må kunne finde frem til en løsning, så der skabes samstemmighed mellem boliglovens og boliganvisningens regler, når det gælder enlige forsørgere, og jeg vil gerne bede om, at vi under udvalgsbehandlingen får dette spørgsmål rejst og får en løsning deraf.

Jeg skal derefter sige lidt om problemerne